

Skrifter ved Hjælp af Støvningsmænd, ved Hjælp af Politiet o. s. v. — hvorledes det skal ske, veed jeg ikke — hos de forskellige Boghandlere samtidig med, at der bliver anlagt Sag derimod. Hvis det kan ske saaledes, vil der ikke behøves nogen Bestemmelse for Sortimentboghandlernes Vedkommende. Jeg tror, at det vil være aldeles urimeligt at paalægge Sortimentboghandlerne at sælde et saadant Skjøn, hvad jo ogsaa flere andre Talere her i Salen have paavist, at de slet ikke kunde gjøre. Men jeg vil dertil føie den Bemærkning, at det er desuden heller ikke deres Skjøn, det kommer an paa. Hvad kan det hjælpe, om en Sortimentboghandler læser de Bøger igjennem, han har at sælge, og for sit Vedkommende kommer til det Resultat, at Bogen godt kan sælges; hvis hans Skjøn er feilt, bliver han straffet alligevel. Hvad det kommer an paa, er ikke den enkelte Boghandlers Skjøn over Sædeligheden eller Ufsædeligheden af vedkommende Bog, men det er Autoriteternes Skjøn over, hvorvidt den er tilladelig eller ikke tilladelig her i Landet, hvorvidt den efter deres Formening er sædelig eller ikke sædelig. Sortimentboghandlerne kunne forlange at have et Skjøn fra Autoriteterne for sig, da det ikke er deres Mening, der er den gjældende. Derfor mener jeg ogsaa, det er en fuldstændig rigtig Bestemmelse, man har i den nuværende Lovgivning, at man ikke kan udenvidere ramme Vedkommende, før der er blevet anlagt Sag, og før der er fældet Dom imod Skriftet. Ved Forbud kan foreløbig Salg af Bøgerne forhindres, naar det nedlægges hos Vedkommende, men der skal en Retskjendelse til for at afgjøre, at en saadan Bog ikke har Lov til at gaa i dette Land. Hvis man nu lægger dette Skjøn over til de enkelte Boghandlere, vil man bringe dem i fuldstændig Forvirring. Dels kunne de i mangfoldige Tilfælde ikke sælde et Skjøn, og naar de sælde dette Skjøn, ere de derfor lige nær, thi de vide ikke, om dette Skjøn falder sammen med Rettens. Den høitærede Minister sagde ogsaa, at overfor den indenlandske Literatur var det ikke saa vigtigt, men det var særligt den fremmede Literatur, han vilde ramme. Dette fortaar jeg ikke. Den fremmede Literatur er nemlig den Literatur, der kan gjøre den allermindste Skade her i Landet, naar den er af den Bestaaffenhed; thi det er kun en meget lille Del af Samfundet, som er i Stand til at læse den fremmede Literatur, og her er der jo kun Tale om at læse den i Grundproget. Det vil kun være meget Saa,

som ville kunne læse saaledes, at de faae en ret Forstaaelse, navnlig naar det er Skrifter af den Natur, om hvilke der her er Tale, og om hvilke et æret Medlem af det andet Thing, som har slyset meget med fransk Literatur, erklærede, at han for sit Vedkommende ikke var i Stand til at forstaa disse Skrifter. Det gjælder ogsaa for de Flestes Vedkommende, der have læst noget fransk, endfige da for de mangfoldige Menneker, de allerfleste Menneker, som ikke kunne et fransk Ord. Noget Dignede maa gjælde for den Literatur, som kommer fra andre Sprog. Jeg tror derfor ikke, at denne Omhu for det lille Samfund, som kan læse et fremmed Sprog, er saa meget værd. Er der endelig en Enkelt af dem, som sætter megen Pris paa at faae disse Bøger, vil det være en overordentlig let Sag for ham at faae fat paa dem. Titelen er det altid let at faae at vide, og selv at forskrive fremmede Bøger er ikke noget Hereri, ja man kan endog faae dem billigere paa den Maade. Jeg skulde derfor tro, at hvis man forbød en saadan Literatur her hjemme, vilde det føre til, at der blev etableret underhaanden en saadan Handel dermed, som det vilde være meget vanskeligt at komme til Bids, fordi man ikke vilde kunne faae fat paa dem. Det forekommer mig desuden, at det er mærkværdigt, at man er saa bange for, at Ungdommen — og den blev der nærmest talt om i det andet Thing — at Skoleungdommen skulde komme til at læse disse franske Bøger af denne Natur. Der blev sagt, at hvis de kunde blot Ridt af et Sprog, vilde de netop anstrænge sig for at læse saadanne Skrifter og endda kunne forstaa ikke Ridt af dem. Na ja! men samtidig befaler man Skoledrengene at læse Horats og Ovid, det har man gjort i lang Tid, og jeg tror for mit Vedkommende ikke, at Horats og Ovid ere en Smule mere sædelige end den franske Literatur for Diebliffet. Jeg veed nok, at der i enkelte Skoler stryges bestemte Steder ud hos disse Forfattere, og at der siges, at dette læses ikke; men der gjælder det ganske vist, at det, man saaledes stryger, og hvorom man siger, at det læses ikke, det er netop det, Drengene med størst Anstrængelse søge at læse sig ind i. Saa længe dette Forhold bestaar, at man giver Drengene i Skolerne saadanne Skrifter i Hænde og siger til dem: Det er netop den bedste Maade at uddanne Ederes Mand paa, det er det, I have godt af, Staten vil netop opdrage Eder derigjennem, mener man saa overhovedet at kunne forbyde dem at faae fat i fremmed Literatur af noget tvivlsom Bestaaffenhed? Man veed jo dog ikke engang,